

Veri Bilimciler için Veritabanı Eğitimi

Kursa Başlamadan Önce

- Bu kurs tamamlandığı takdirde giriş düzeyi veri tabanı işlemlerini için güçlü bir temel oluşturabilecek genel bilgileri edinmiş olacaksınız
- Spesifik konular anlaşılması zor ve kişide ders esnasında mantığın oturması kolay olmayacağından bol bol bireysel pratik gerekmektedir
- Slaytlar yazılara boğulmadan görsellerle anlatılacaktır. Bu yüzden ders esnasında not tutulması **son derece** önemlidir
- Konu başlıkları temel düzey algoritmalar için yeterli olduğundan başlıklar araştırılmalı, bol bol uygulama ve teorik bilgiler içeren sitelerde araştırma yapılmalıdır
- Bir Veri bilimcisi, Yapay Zeka Mühendisi vb. ünvanlara sahip kişiler için güçlü bir yetenek oluşturmak için ilk adımı atabilirsiniz

Ömer Cengiz

Github: [omercengiz](#)

Linkedin: [omercengiz96](#)

Twitter: [omerrcengizz](#)

Veri Tabanı Nedir ve Neden İhtiyaç Duyarız?

Veri Tabanı Nedir?

- İçerisinde verilerin belirli kurallara göre saklandığı yapılardır
- İçinde bulunan verilere “Veritabanı Yönetim Sistemleri” (Database Management Systems) ile ulaşılabilir/veri & veri tabanı üzerinde birtakım işlemler gerçekleştirilebilir

Neden Veri Tabanına İhtiyaç Duyarız?

- Veri setimizin çok büyük olması durumunda
- Yanlış veri girilmesini önlemek istediğimizde
- Hassas verilerin saklanması
- Aynı verinin birden fazla kopyasının olmasını istemediğimizde

Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (DBMS) Nedir?

Veri Tabanı Yönetim Sistemleri yani kısaca DBMS'ler:

- Bir veya birçok veritabanını yönetmek veya analiz etmek için kullanılan yazılımlardır
- Lokal bilgisayarlar veya uzak sunucular üzerine kurulur
- Veri tablolarının oluşturulması (create), sorgulanması (query), verilerin güncellenmesi (update) ve silinmesi (delete) gibi birçok yönetim eylemlerinin gerçekleştirilmesini sağlar

Çeşitli DBMS Tipleri

- İlişkisel Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (Relational DBMS)
- Hiyerarşik Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (Hierarchical DBMS)
- Belge Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (Document DBMS)
- Ağ Modeli Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (Network DBMS)
- Nesneye Yönelik Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (Object-Oriented DBMS)
- NoSQL Veri Tabanı Yönetim Sistemleri (NoSQL DBMS)

İlişkisel Veri Tabanları

Relational Databases

İlişkisel Veri Tabanları Nedir?

- Verilerin, birbiriyle belirli bir ilişki içerisinde olan tablolarda saklandığı yapılardır
- Tablolar, veri tabanını oluşturan en basit yapılardır. Her bir tablo, satır ve sütunlardan (kayıtlar ve alanlar) oluşur
- Her bir sütunda yapılan kayda ait ilgili özelliğin verisi yer alır
- Her bir sütuna özel bir ad verilir & uygun veri tipi belirtilir

ID	First_Name	Last_Name	Age	City
1	Bill	Smith	22	London
2	Mary	Davis	53	New York
3	Martin	Green	27	Sydney
4	Rob	Lee	35	Geneva
5	Maria	Wilson	42	Paris

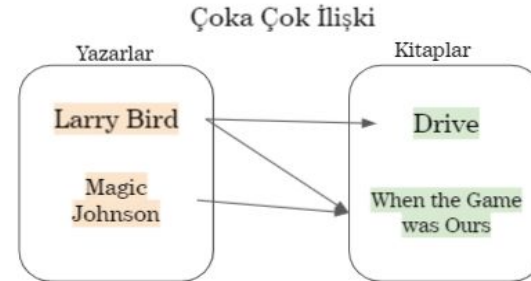
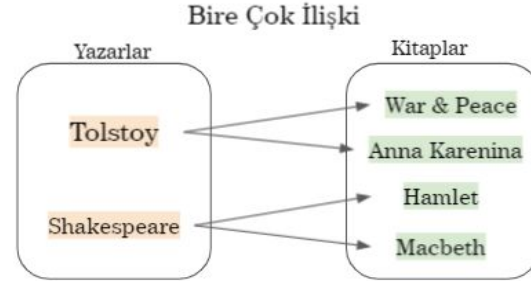
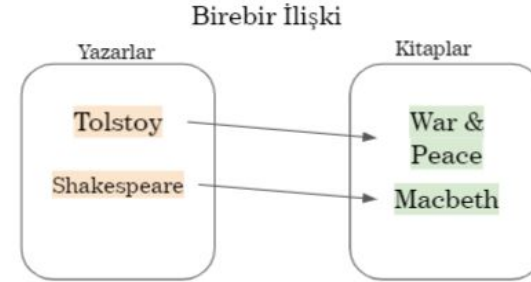
3 farklı sütun tipi bulunmaktadır:

- **Single:** içerisinde tek bir değer bulundurmaktadır.
- **Composite:** içerisinde birkaç değerden oluşan bir değer barındırır. (örn: isim soyisim sütunu verilerinin isim-soyisim kombinasyonlarından oluşması)
- **Multi-valued:** Bir kayıt için farklı değerler bulundurmaktadır. (bir ürünün renk bilgisinin “kırmızı, siyah” şeklinde girilmesi gibi)

İlişki Tipleri

- **Bire Bir (One-to-One) (1:1):** Bir tablodaki bir kayıt, başka bir tablodaki bir ve yalnızca bir kayıtla ilişkilendirilir
- **Bire Çok (One-to-Many) (1:M):** Bir tablodaki bir kayıt, başka bir tablodaki birden fazla kayıtla ilişkilendirilir
- **Çoka Çok (Many-to-Many) (M:N):** Bir tablodaki birkaç farklı kayıt, başka bir tablodaki birkaç farklı kayıtla ilişkilendirilir.

Anahtar Tipleri: Birincil Anahtar (Primary Key)

- İçerisindeki her bir değeri eşsiz olan ve bir tablodaki her bir satırı tanımlamızı sağlayan sütundur
- Ya bir tabloda önceden mevcut olur ya da kullanılan veri tabanı yönetim sistemi tarafından “auto-increment” edecek şekilde oluşturulur
- Her bir tablonun tek bir adet “birincil anahtar”ı bulunmak zorundadır
- Kompozit Birincil Anahtar: Birden fazla sütundan oluşan birincil anahtardır. “Ara Tablo (intermediate/linking/joining table)” nun oluştuğu durumlarda görülür

Not: Her ne kadar tabloda bulunan sütunlardan biri birincil anahtar olarak seçilebiliyor olsa da eğer kimlik numarası, kredi kartı numarası veya şifre gibi hassas verilerin sütunları birincil anahtar olarak seçilmemelidir.

Eşsiz ve Yabancı Anahtar (Unique & Foreign Key)

Eşsiz Anahtar:

- Tabloda, içerisindeki her bir değeri birbirinden farklı (eşsiz) olan sütundur
- Bir tabloda birden fazla eşsiz anahtar olabilir

roll_number	name	batch	phone_number	citizen_id
-------------	------	-------	--------------	------------

↑
unique key

Yabancı Anahtar:

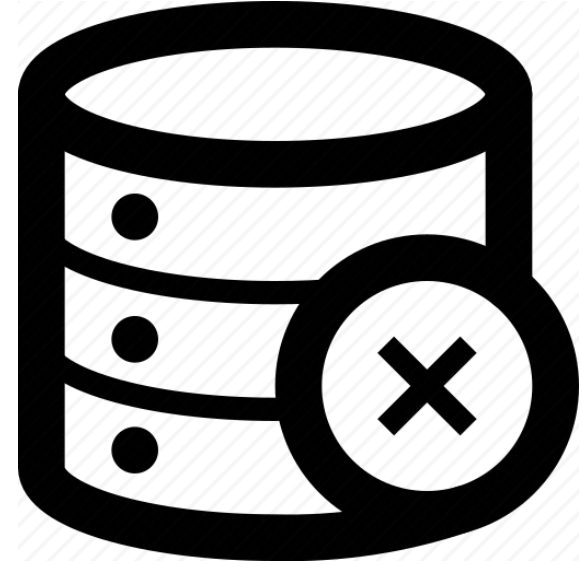
- İki tablo arasında ilişki kurmak için kullanılan sütun(lar)dır
- Referans anahtar olarak da bilinir
- Yabancı anahtarın değerleri, ilişki kurulacak olan tablonun “birincil anahtarı”nın değerleriyle aynıdır
- İlişki kuracak olan tablolardan birinin “primary key”i diğerinde “foreign key” sütunu olarak bulunur

Neden İlişkisel Veri Tabanı Daha Yaygındır?

- Günümüzde en yaygın kullanılan veri tabanı tipidir
- İmplementasyonu kolay ve güçlü bir yapıya sahiptir
- Farklı büyüklükteki kurumlar tarafından kullanılabilir
- Verilerin güvenli, kurallı ve tutarlı bir şekilde yönetilmesini sağlar

Sık kullanılan ilişkisel veri tabanı yönetim sistemleri:

- Oracle, PostgreSQL, MySQL, SQLite, vs.

Veri Tabanında Görülen Bazı Anomali (Hata) Tipleri

Ekleme Anomalisi (Insertion Anomaly): Veri tabanına yeni bir kayıt eklenirken görülen hatalardır

Örn: Yeni bir kayıt açılırken “primary key” kısmının boş bırakılması (NULL gözükməsi)

Değiştirme Anomalisi (Modification Anomaly): Veri tabanındaki bir verinin güncellenmesi sırasında görülen hatalardır

Örn: Birden fazla yerde tekrarlanmış bir verideki değişikliğin her bir veri noktasına yansıtılmaması

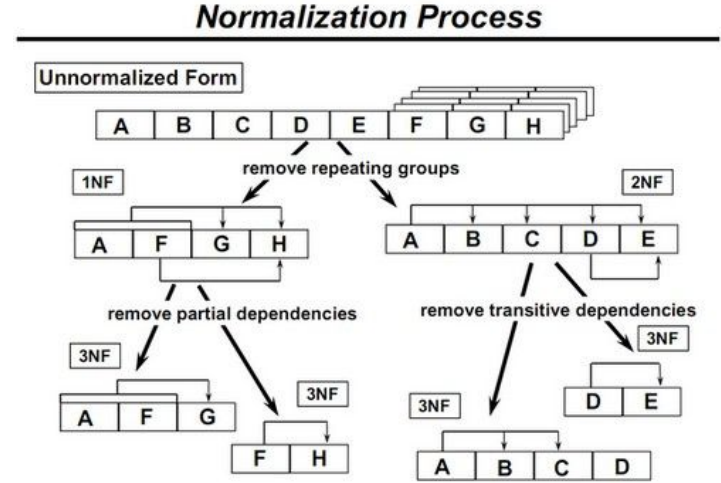
Silme Anomalisi (Deletion Anomaly): Bir verinin silinmesi sırasında ortaya çıkan hatalardır

Örn: Bir kaydın silinmesiyle sütunlarında yer alan, işe yarayabilecek verilerin de kaybedilmesi

Normalizasyon Nedir?

- **Normalizasyon**, veri tabanlarında görülen hataları minimum'a indirmeye ve gereksiz veri tekrarının önüne geçmeye çalışan işlemdir
- Normalizasyon uygulanmış veri tabanlarında **arama algoritmaları** (searching algorithms) daha hızlı çalışır, böylelikle istenilen veriyi bulmak kolaylaşır
- Veri tabanının daha az yer kaplamasını sağlar, saklama alanı daha verimli kullanılır
- Normalizasyon, “Normalizasyon Formları” olarak da bilinen seviyeli kurallar bütünüyle uygulanır

ACID

Gerçekleştirilecek olan her bir “transaction”un **ACID (Atomic, Consistent, Isolated, Durable)** olarak da bilinen 4 niteliği sağlaması gerekir.

Atomiklik (Atomicity): Bir transaction başarılı bir şekilde tamamlanabiliyorsa gerçekleştirilir, eğer herhangi bir noktada hata çıkıyorsa hiç gerçekleştirilmez ve veri tabanı transaction’dan önceki haline geri döner.

Tutarlılık (Consistency): Veri üzerinde yapılacak bir işlemin veri tabanındaki herhangi bir kuralı ihlal etmemesi gerektiğini ifade eder. *Örn: bir kolona belirlenen veri tipi dışında başka bir veri tipi girilememesi.*

Izolasyon (Isolation): Veri tabanı yönetim sistemleri transaction’ları belirli bir sırayla gerçekleştirir, bu durum aynı kayıt üzerinde gerçekleştirilen işlemlerin birbiriyle çakışmasını önler. *Örn: Stoktaki bir ürünün aynı anda iki farklı kişi tarafından sepete atılamaması.*

Durability (Dayanıklılık): Elektrik kesilmesi veya diskte çıkan herhangi bir sorun çıkarsa dahi tamamlanmış bir transaction’un sonradan kaybolmayacağını ifade eder.

Çoğu veri tabanı yönetim sistemleri, gerçekleştirilen transaction’ları “**transaction log**” denilen işlemler geçmişine not eder. Bu sayede sistem güncel durumunu korur.

Kümelenmiş ve Kümelenmemiş Index

- Verilerin ana tabloda fiziksel olarak depolanma sırasını tanımlar
- Tablo verileri yalnızca bir şekilde sıralanabilir, bu nedenle tablo başına yalnızca bir tane clustered index olabilir
- Çoğu DBMS'lerde Primary Key için otomatik olarak clustered index oluşturulur
- Primary Key dışında bir sütun üzerinden oluşturulan index tablosudur
- Non-clustered index tablolarında belirtilen sütun ve ana tablodaki primary key sütunu bulunur
- Index tablosu Binary search yöntemiyle okunur, sonra sorguda bahsedilen koşulları sağlayan kayıtların diğer gerekli bilgilerine ana tablodan ulaşılır
- Bir tablonun tek bir tane clustered index'i bulunabilirken birden fazla unclustered index'i olabilir

SQL

Structured Query Language

SQL Nedir ve Temel SQL Syntax'ı Nasıldır?

SQL Nedir?

- Yönetim sistemi tarafından veri tabanı oluşturma, verileri okuma, veriyi güncelleme ve silme gibi işlemleri yapmamızı sağlayan sorgulama dilidir
- Sanılanın aksine, SQL bir yazılım dili değildir
- RDBMS'ler için standard dil olarak kabul edilir

Temel SQL Syntax'ı Nasıldır?

- Bir SQL ifadesi SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE gibi bir anahtar kelimeyle başlar ve noktalı virgül ";" ile sonlanır
- Anahtar kelimeler genelde büyük harflerle yazılır
- Yorumlar, başına "--" konularak yapılır

```
SELECT column1, column2, ... column FROM table_name;
```